

P E T E R H A N D K E

Kísérlet a sikerült napról

FORDÍTOTTA
Csordás Gábor

P E T E R H A N D K E

KÍSÉRLET

A S I K E R Ü L T N A P R Ó L

E G Y T É L I N A P Á L M A

TYPOTEX

A könyv megjelenését a könyvkiadói program keretében
a Nemzeti Kulturális Alap támogatta

A fordítás a következő kiadás alapján készült:
Peter Handke: *Versuch über den geglückten Tag.*
Ein Wintertagtraum. In *Peter Handke Bibliothek. Erste*
Abteilung. Band 1–9. Prosa 3. 759–807. Suhrkamp, 2018

© Peter Handke 1991

© All rights reserved by and controlled through
Suhrkamp Verlag Berlin

Hungarian translation © Csordás Gábor, 2023

Hungarian edition © Typotex, Budapest, 2023

Engedély nélkül semmilyen formában nem másolható!

ISBN 978 963 493 194 2

Ὁ φρονῶν τὴν ἡμέραν κυρίῳ φρονεῖ.

*Aki az egyik napot megkülönbözteti,
az Úrért különbözteti meg.*

Róm 14,6

Téli nap: a lovon megfagy az árnyék.

Basó

William Hogarth festő önarcképe Londonban, egy pillantás a tizennyolcadik századból, egy paletta, amelyet nagyjából középen kettéoszt egy könnyeden lendületes vonal, az úgynevezett „line of beauty and grace”. És egy lapos, lekerekített kő az íróasztalon, a Boden-tó partjáról, a sötét gránitban átlósan, az egyenestől mintegy játékosan éppen a megfelelő pillanatban eltérő hajlással egy finom, mézsfehér ér, amely a kavics két felét szétválasztja és összetartja. És az utazás a helyiérdekű vonattal a Szajna-magaslatok közt Párizstól nyugatra, azon a délutáni órán, amikor a reggel beköszöntének friss levegője és fénye rendszerint elhasználódik, már semmi sem természetes, és a nap szorultságán már talán csak az segít, ha beesteledik, a sínek hirtelen kanyarodása

széles ívben, idegenszerűen, meghökken-
tően, magasan a folyó mélyedésében hirte-
len szabadon szétterpeszkedő város fölött,
a körülbelül St. Cloud és Suresnes magassá-
gában bolondosan és egyúttal valóságosan
feltornyosuló látnivalóival együtt, és ezzel
az előre nem látott kanyarral a nap folyá-
sa a szűkösségből a szempillameresztésből
a szempillacsapásba való átmenet egyet-
len másodpercében új irányt kapott, és a
„sikerült nap” már csaknem elejtett ötlete
visszatért, a lendülettel együtt, amely arra
késztet, hogy egy ilyen nap elemeinek és
problémáinak leírását, előszámlálását vagy
elbeszélését pótlólag megkísérelje az ember.
A „szépség és báj vonala” Hogarth palet-
táján mintha nem szabályszerűen váгна
utat magának a formátlan festéktömegek
között, mintha betemetődne közöttük, és
mégis olyan, mintha árnyékot vetne.

Ki élt már meg egy sikerült napot? Először
valószínűleg a legtöbben ezt fogják állítani
magukról. És akkor szükség lesz a kérdés

folytatására. „Sikerültről” beszélsz, vagy egyszerűen csak „szépről”? Egy „sikerült napról” beszélsz, vagy egy – igaz, éppen olyan ritka – „gondtalanról”? Számodra már sikerült nap az olyan, amelyik problémák nélkül zajlott le? Látsz különbséget egy szerencsés nap és egy sikerült között? Más-e neked egyik vagy másik sikerült napról az emlékezés segítségével beszámolni, illetve most mindjárt, közvetlenül utána, a köztes idő átalakító hatása nélkül ugyanennek a napnak az estéjén, amelynek jelzője nem lehet a „megoldott” vagy a „kiállt”, hanem egyedül csak a „sikerült”? Számodra tehát a sikerült nap alapjában más, mint egy nehézségek nélküli, egy szerencsés, egy jól eltöltött, egy tevékeny nap, egy átvészelt, egy, a régmúltaktól megdicsőült nap – egyetlen egy elég ezek közül, hogy az egész nap dicsőségben ússzon –, továbbá, mint akármelyik nagy nap a tudomány, a hazád, a népünk, a föld népei, az emberiség számára? (Mellesleg: lásd – nézz föl – a madarak körvonalait odafönt a fán; a görög ige